

Datum

5 juni 2014

Onderwerp

brief over het ambt

‘Een kerkenraad stimuleert de gelovigen om de gaven die God hen gegeven heeft tot ontplooiing te laten komen. Wie weet kan het daarom wel met minder kerkenraadsleden.’

Aan de kerkenraad

Beste leden van de kerkenraad,

U bent de kerkenraad van een van de plaatselijke gemeenten van de Protestantse Kerk, waar u leiding aan geeft. Ik weet niet hoe het u vergaat als kerkenraad. Bent u voltallig, lukt het u om kerkenraadsleden te vinden, vindt u voldoening in uw werk? Met hoeveel hoop of juist zorg verricht u uw werk? Ik hoor daar veel verschillende verhalen over. Het maakt nogal wat verschil of je een kerkenraad van 25 ambtsdragers hebt en gemakkelijk opvolging vindt of dat je met 7 ambtsdragers aan tafel zit, die er al heel lang zitten, omdat er geen anderen te vinden zijn. Of je leiding geeft aan een gemeente waar zondag de kerk vol zit of aan een gemeente die krimpt. Of er spanning is of harmonie. Maar ondanks alle verschillen merk ik wel dat we overal in onze kerk de vanzelfsprekendheden voorbij zijn. Alleen maar op de oude voet doorgaan is er niet meer bij. Ik ben ervan overtuigd dat het tijd is om de vraag te stellen waar een kerkenraad ook weer voor is. Ik doe in deze brief een poging daar iets van te verwoorden.

Een bestuur?

Ik hoor nogal eens de opvatting: ‘De kerkenraad is een *bestuur*. De kerk is een organisatie en dus heb je een bestuur nodig. Toevallig heten de leden ervan ambtsdragers. We moeten er niet meer van maken dan het is’. ‘Gewoon een bestuur’ vind ik onbevredigend. De gemeente is toch ook niet ‘gewoon een vereniging’? In een brief aan de gemeente heb ik onderstreept dat een gemeente een geloofsgemeenschap is van broeders en zusters die samenkomen in Jezus’ naam. Een kerkenraad die dat vergeet, verliest zich in organisatie. De kerkenraad is voor alles bedoeld om de gemeente te helpen echt een *geloofsgemeenschap* te zijn en te blijven.

Bij het heil bewaren

In de kerkorde van onze Protestantse Kerk klinkt dat wat plechtiger: de ambten zijn ervoor ‘om de gemeente bij het heil te bepalen’. Waar bent u voor? Om erop toe te zien dat de gemeente die aan uw zorgen is toevertrouwd blijft bij de ‘genade en vrede’ waar elke kerkdienst mee begint. Om erop toe te zien dat de gemeente werkelijk gemeente van Christus blijft. Dat er geen ‘ander evangelie’ wordt verkondigd, dat ons uitlevert aan een vreemde heerschappij of aan onszelf. Dat de gemeente niet een naar binnen gekeerd gezelschap wordt, dat alleen maar aan zichzelf denkt, maar getuige blijft van God, in woord en daad. Dat het niet ieder voor zich is, maar dat we leren omzien naar elkaar. Daar ziet u op toe. De kerkenraad heeft als doel om de gemeente *christelijke* gemeente te laten blijven. Om *die* kwaliteit te bewaken.

Supervisie

Ik bedacht dat het wat gedragen ‘er op toezien’ ook vertaald kan worden met *supervisie*. Misschien dat niet iedereen zo weg is van dit woord. Toch gebruik ik het. Vooral omdat daar de idee van *begeleiding* in doorklinkt. Daarmee wordt duidelijk dat ‘toezien op’ niets te maken heeft met heerszucht. De kerkenraad begeleidt individuele gemeenteleden en de geloofsgemeenschap als geheel om in het spoor van Jezus te blijven.

Toezien op of supervisie houdt nog iets in. Het betekent: niet alles zelf willen doen. Een kerkenraad is er niet voor bedoeld om in plaats van de gemeente te handelen. Soms lijkt het daarop. Dan heb je vanzelfsprekend steeds meer kerkenraadsleden nodig. Alsof alleen ouderlingen aan pastoraat mogen doen en alleen diakenen aan barmhartigheid. Alle gedoopte leden dragen een ambt. Ook zij kunnen aan pastoraat en diaconaat doen. Een kerkenraad stimuleert de gelovigen om de gaven die God hen gegeven heeft tot ontplooiing te laten komen. Wie weet kan het daarom wel met minder kerkenraadsleden. In de gesprekken over het ambt is de moeite om ambtsdragers te krijgen één van de knelpunten. Zonder dit probleem te bagatelliseren houd ik het erop dat het beter is een kleinere kerkenraad te hebben die weet waar ze voor staat, dan met alle geweld lege plaatsen op te vullen. Als dat gebeurt zonder te letten op gave en kwaliteit gaan we mensen ronselen. Daar wordt de kerk niet beter van.

De eenheid bewaren

De kerkenraad is dus meer dan een bestuur dat de boel draaiend houdt. Een kerkenraad dient de kwaliteit van de kerk als geloofsgemeenschap. Daar is nog niet alles mee gezegd. Ik wil daar nog twee dingen aan toevoegen. Allereerst iets over de eenheid. De kerkenraad is er voor *om de eenheid te bewaren*. U zult misschien zelf ook wel ervaren hebben dat dit een hele uitdaging is. In een gemeente kunnen groepen en personen tegenover elkaar komen te staan en kunnen allerlei spanningen ontstaan. Juist in tijden van mondigheid is dat een gevaar. Binnen de kortste keren kan dat tot verwijdering en vervreemding leiden. De ambten zijn er voor bedoeld om verschillen te verdragen. Niet door slappe compromissen of door alles in het vage te laten. Maar wel door verschillen te overstijgen in de eenheid die er is in Jezus Christus. In Zijn naam zijn gemeenteleden en kerkenraadsleden elkaar gegeven als broeders en zusters. In dat alles zult u als kerkenraad het goede voorbeeld moeten geven. Haantjesgedrag en gelijkhebbigheid horen daar niet bij.

Apostolisch

Het tweede waar ik nog aandacht voor vraag is het *apostolische* van het ambt. De apostelen trokken de wereld in en verkondigden Jezus, de gekruisigde en opgestane Heer. Ook doopten zij mensen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Een kerkenraad staat in levende verbinding met die opdracht. In een bepaald opzicht zet u voort wat met de apostelen is begonnen. Dat is een hoge roeping, maar voor minder kunt u niet gaan. Daarnaast betekent apostolisch ook: in het kielzog blijven van de *zending*. De apostelen werden uitgestuurd, de wereld in. God heeft de wereld op het oog en daarom mag een kerk zich niet opsluiten in zichzelf. Vandaag spreken we over missionaire kerk. Meer dan ooit zal het ambt daaraan dienstbaar moeten zijn en gemeenteleden daarin stimuleren. Ik schrijf hier uitgebreider over in een brief aan de pioniers en missionaire werkers.

De agenda

Ik begrijp heel goed dat u als kerkenraad druk bent met van alles en nog wat. De agenda van een kerkenraadsvergadering loopt al snel zo vol dat de neiging bestaat nog meer en nog langer te vergaderen. Met alle gevolgen van dien. Houd daarom steeds de hoofdvraag voor de kerkenraad scherp: zijn wij (nog) een christelijke gemeente? Blijven we luisteren naar het evangelie? Leven we met elkaar als broeders en zusters van de Heer? Geven we als gemeente handen en voeten aan het evangelie? Hoe je deze vragen combineert met de bestuurlijke zaken, die ook geregeld moeten worden? Stel je als kerkenraad steeds weer de vraag wat wel of niet in een kerkenraadsvergadering moet worden besproken. Overweeg steeds opnieuw wat bijvoorbeeld overgedragen kan worden aan het moderamen.

Bij elkaar komen als ambtsdragers is een geestelijke aangelegenheid. In veel kerkenraden is er tijd voor bezinning en wordt er geleefd uit de bron. Dat is onmisbaar. Het werkt door in de bespreking van de verdere agenda. Neem daar dus tijd voor. Ik wens u bij de agenda en bij alle werk dat u als kerkenraad doet de zegen van God toe.

Met vriendelijke groet,

Dr. Arjan Plaisier,
scriba van de generale synode van de Protestantse Kerk in Nederland

Bezoek ook
onze website:
www.pkn.nl/ambt

REACTIES NAAR

synodesecretariaat@pkn.nl
of
Dr. A.J. Plaisier
Postbus 8504
3503 RM Utrecht